

เล่ม ๔๑-หน้า ๒๔๖ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๔๖๗

หนังสือสัญญาระหว่างกรุงสยามกับญี่ปุ่น
ลงชื่อกันที่กรุงเทพฯ ฯ วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๔๖๒

ได้แลกเปลี่ยนสัตยาบันกันที่กรุงเทพฯ ฯ

วันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๔๖๗

สมเด็จพระเจ้ากรุงสยาม และสมเด็จพระเจ้าราชาธิราชกรุง
ญี่ปุ่น มีพระราชประสงค์ที่จะกระทำให้ทางพระราชไมตรีและ
ความเข้าใจอันดี ซึ่งมีต่อกันอยู่โดยสนิทในระหว่างทั้ง ๒
ประเทศนั้นให้มั่นคงยิ่งขึ้น และทรงเชื่อมั่นว่าทรงจะให้สมความ
ปรารถนาอันนี้ ไม่มีอย่างอื่นดียิ่งกว่าที่จะแก้ไขบรรดาหนังสือ
สัญญาที่ได้มีต่อกันอยู่แล้วมาแต่ก่อน จึงได้ทรงตกลงจะ
กระทำการแก้ไขนั้นให้เป็นอันสำเร็จ โดยถือความสมธรรมชาติ
และให้ประโยชน์ซึ่งกันและกันโดยเสมอภาคเป็นหลัก และ
เพราะฉะนั้นจึงได้ทรงแต่งตั้งผู้มีอำนาจเต็มทั้งสองฝ่าย คือ

ฝ่ายสมเด็จพระเจ้ากรุงสยามนั้น พระวรวงศ์เธอ พระองค์
เจ้าไตรทศประพันธ์ เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่ง
ช้างเผือก ประถมาภรณ์ ผู้ทำการแทนเสนมบดีว่าการต่างประเทศ
ของพระองค์

วันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๔๖๗ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๑ หน้า ๒๔๗

ฝ่ายสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหมื่นชูพันธุ์ โยโกศลเสนาบดี,
บุญชื้อ, เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีศักดิ์ยศยศชั้น ๓ อัครราชทูตพิเศษ
ผู้มีอำนาจเต็มของพระองค์ ณ สำนักรัฐบาลแห่งราชอาณาจักร
สยาม ผู้ซึ่ง เมื่อได้มี หนังสือมอบอำนาจให้ตรวจดูซึ่งกันและ
กัน และได้เห็นเป็นอันตกลงแบบอย่างดีแล้ว ได้ปรึกษากันตกลง
กันทำสัญญาเป็นข้อดังต่อไปนี้

ข้อ ๑

กรุงสยามกับกรุงญี่ปุ่น จะต้องมีความสงบราบคาบเรียบร้อย
กันอยู่เสมอ และจะต้องเป็นไมตรีกันอยู่เป็นนิรันดร์ คน
ในบังคับของประมุขทั้งสองสัญญาในสัญญานี้ผู้ใดฝ่ายหนึ่งจะต้องมี
เสรีภาพที่จะเข้าไป มาและกลับ และอาศัยอยู่ในอาณาเขต
และดินแดนของประมุขอีกฝ่ายหนึ่ง และทำการค้าขายและ
การติดต่อกรรม และซื้อขายสินค้าทุกชนิดอันจะพึงค้าขายได้โดย
ชอบด้วยกฎหมาย และทำการในทางศาสนา ทางศึกษา และ
ทางงานการกุศล และเป็นเจ้าของหรือเช่า และอยู่ในเรือน,
โรงงานหัตถกรรม, โรงเก็บสินค้าและร้าน และใช้ผู้อื่นรับธุระ
เป็นตัวแทนตามที่ตนจะเลือกตั้ง และเช่าที่ดินสำหรับใช้เป็น
ที่อยู่, ญาติที่ทำการค้าขาย, ทำการอุตสาหกรรม, ทำการศาสนา,
และทำการงานกุศล และเพื่อการอย่างอื่น ๆ อันชอบด้วย

เล่ม ๔๙ หน้า ๒๔๘ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๓

กฎหมายและเพื่อใช้เป็นสื่อน และทำการต่างๆ ทั่วไปอันเกี่ยวข้องกับหรือจำเป็นแก่การค้าขาย โดยมีกำหนดอย่างเดียวกันกับชาวเมือง แต่ต้องขอมตอนุญาตอำนาจกฎหมายและข้อบังคับต่างๆ ซึ่งได้ตั้งขึ้นไว้ในประเทศนั้น

คนในบังคับของประเทศที่ทำสัญญาใหญ่นี้ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง จะไม่ต้องถูกบังคับโดยอ้างเหตุใดๆ เป็นอันขาด ที่จะให้เสียค่าชดเชย หรือภาษีอากรภายในอย่างไรๆ นอกจากหรือยิ่งกว่าที่ชาวเมืองของประเทศนั้นได้เคยเสียอยู่ หรือจะได้เสียต่อไป

คนในบังคับของประเทศ ที่ทำสัญญาใหญ่นี้ ฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่ง เมื่ออยู่ในอาณาเขตและดินแดน ของประเทศ อีกฝ่ายหนึ่งนั้นจะต้องได้รับความคุ้มครอง บังคับ และความมั่นคง อันหนักแน่น อย่างยิ่งเป็นนิจสำหรับกายตัวและทรัพย์สินสมบัติ และในกระบวนการนี้จะต้องมีสิทธิทั่วไปและสิทธิพิเศษเช่นเดียวกับที่ได้ ให้มีอยู่ๆ จะได้ให้มากขึ้นแก่คนในบังคับซึ่งเป็นชาวเมือง แต่ต้องขอมตอยู่ในอำนาจข้อลักษณะต่างๆ ซึ่งมีบังคับไว้สำหรับคนในบังคับซึ่งเป็นชาวเมืองนั้นด้วย

แต่คนในบังคับของประเทศที่ทำสัญญาใหญ่นี้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เมื่ออยู่ในอาณาเขตและดินแดนของอีกฝ่ายหนึ่งนั้น จะต้องได้รับความยกเว้นจากการเกณฑ์เป็นทหารไม่ว่าทางบกหรือทางน้ำ

วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๔๖๗ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๑ หน้า ๒๔๕

ไม่ว่าในกองทหารประจำการสามัญ หรือในกองทหารรักษา
การประจำชาติ หรือในเหล่าทหารมิลิเชียกดี และทั้งยกเว้น
จากการต้องส่งเสียเงินโดยประการต่าง ๆ อันบังคับให้เสียแทน
การเกณฑ์ตัวเป็นทหาร และยกเว้นจากการต้องออกเงินให้
กู้ยืมชนิดที่เป็นการบังคับ หรือการเรียกเกณฑ์เอาเงิน หรือ
ออกเงินเพื่อการทหารอย่างใด ๆ ทั้งสิ้น

คนในบังคับของประเทศที่ทำสัญญาใหญ่ทั้งสองฝ่าย เมื่อ
อยู่ในอาณาเขตและดินแดนของประเทศที่ทำสัญญาใหญ่นี้ จะ
ต้องมีเสรีภาพบริบูรณ์ในทางถือศาสนาได้ตามชอบใจตน และ
เมื่อปฏิบัติตามกฎหมายและกฎข้อบังคับต่าง ๆ แล้ว จะต้องมี
สิทธิเพื่อประกอบการสักการบูชาตามลัทธิที่ตนนับถือได้ จะ
เป็นการกระทำเฉพาะบุคคล ฤๅในท่ามกลางสาธารณชนก็ได้

ในการทั้งปวงที่เกี่ยวกับทางประกอบการอุตสาหกรรมและ
ทางทำมาหากิน และทางอาชีพะกิจหลายรวมทั้งการเข้าถือ, ถือ
อยู่และจำหน่ายเสียซึ่งสิทธิเป็นเจ้าของทรัพย์สินสมบัติทุกประเภท
นั้น คนในบังคับของประเทศที่ทำสัญญาใหญ่นี้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง
ตลอด ทั่วทุกแห่งไปใน อาณาเขต และดินแดนของประเทศอีก
ฝ่ายหนึ่งนั้น จะต้องตั้งอยู่ในฐานะอย่างเดียวกัน กับคนใน

บังคับ หรือพลเมืองของชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง
นั้นทุกประการ

ข้อ ๒

บรรดาเคหสถาน โรงเก็บของ โรงงานหัตถกรรมและร้าน และสมบัติอย่างอื่น ๆ ทั้งหลายของคนในบังคับประเทศที่สำคัญ ใหญ่ หนึ่งฝ่ายหนึ่งผ้ายืด ซึ่งอยู่ในอาณาเขตและดินแดนของประเทศอีกฝ่ายหนึ่ง รวมทั้งสถานที่ต่าง ๆ อันเกี่ยวข้องซึ่งใช้สำหรับเป็นที่อยู่หรือสำหรับการค้าขายก็ด้วย ต้องให้แนบถือว่าเป็นที่เจ้าของทั้งสอง ห้ามมิให้เข้าไปตรวจหรือค้นเรือน โรงงานและสถานที่เหล่านั้นแห่งหนึ่งแห่งใด หรือตรวจสอบสรรพสมุดหนังสือหรือบัญชีในนั้น เว้นไว้แต่ที่จะกระทำตามลักษณะและตามแบบระเบียบที่มีบัญญัติไว้ในกฎหมายและกฎข้อบังคับต่างๆ สำหรับคนในบังคับซึ่งเป็นชาวเมืองนั้น

ข้อ ๓

ในระหว่างอาณาเขตและดินแดนของทั้งสองฝ่ายที่สำคัญ ใหญ่ นี้ จะต้องยอมให้มีการค้าขายและการเดินเรือไปมาได้ โดยสะดวกเต็มที่ซึ่งหมดเสมอกันทั้งสองฝ่าย

คนในบังคับประเทศที่สำคัญ ใหญ่ นี้ ต่างฝ่ายถ้อยที่ต้องไปมาหากันได้ตามอำเภอใจ โดยสะดวกและปราศจากกัณฑ์ตรา

วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๔๖๗ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๑ หน้า ๒๕๑

พร้อมกับกำปั่นและสินค้ายังสถานที่ ทำและลำน้ำทุกแห่งในอาณาเขตและดินแดนของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งได้เปิดให้มีการค้าขายและการเดินเรือต่อเมืองต่างประเทศอยู่แล้ว หรือที่จะได้เปิดต่อไปภายหน้า และเมื่อได้ข้อมปฏิบัติตามกฎหมายของประเทศที่เข้าไปนั้นแล้ว จะต้องได้รับผลแห่งสิทธิทั่วไป สิทธิพิเศษ เสรีภาพและประโยชน์ที่โปรด กับทั้งผลแห่งการพ้นจากและยกเว้นจากภาระต่างๆ ในการค้าขายและการเดินเรือ เหมือนกันกับที่คนในบังคับซึ่งเป็นชาวเมืองนั้นได้รับอยู่ในบัดนี้ หรือจะได้รับต่อไปในภายหน้า

ข้อ ๔

ประเทศที่ทำสัญญาใหญ่ทั้งสองฝ่ายตกลงกันว่าจะไม่กระทำการขัดขวางต่อการค้าขายระหว่างประเทศทั้งสอง โดยห้ามหรือจำกัดการส่งสินค้าชนิดใดๆ เข้าไปในเมืองออกจากเมือง หรือผ่านเมือง เว้นไว้แต่ประการต่างๆ ดังต่อไปนี้ ซึ่งถ้าแม้จะห้ามหรือจำกัดด้วยประการนั้นๆ แล้วจะต้องเป็นอันใช้ข้อซึ่งห้ามหรือจำกัดนั้น บังคับบังคับประเทศทั้งหลายได้ทั่วทุกประเทศ หรือมิฉะนั้น ก็บังคับบังคับประเทศที่ตกอยู่ในลักษณะการอย่างเดียวกันนั้นได้ คือ

- ๑ การห้าม หรือจำกัดเนื่องด้วยเครื่องอาวุธยุทโธปกรณ์ ในเวลาที่มีพฤติการณ์อันไม่ปกติ
- ๒ การห้ามหรือ จำกัดเพื่อเหตุแห่งความปลอดภัย ของสาธารณชน หรือเพื่อเหตุแห่งการสาธารณสุข
- ๓ การห้ามหรือจำกัดสิ่งใด ๆ อันเป็นของผูกขาดของรัฐบาล อยู่แล้วในเวลานี้ หรือจะได้เป็นเช่นนั้นขึ้นต่อไปในภายหน้า
- ๔ การห้ามหรือจำกัด เพื่อป้องกันปลุกสัตว์ หรือพฤษภักษาอื่นที่มีประโยชน์ ให้ปราศจากโรคและแมลงร้าย ฤๅกาฝาก ร้ายต่าง ๆ
- ๕ การห้ามหรือจำกัดสิ่งของต่าง ๆ อันคล้ายคลึงกับสิ่งของ ภายในเมือง ซึ่งตามกฎหมายบ้านเมืองห้ามมิให้ทำขึ้นหรือขาย หรือส่งไปมาในบ้านเมืองนั้น หรือถ้าแม่ให้กระทำเช่นนั้น ๆ ได้ ก็โดยมีข้อจำกัดอันคล้ายคลึงกันเหมือนกัน

ข้อ ๕

คนในบังคับของประเทศที่ทำสัญญาใหญ่หนึ่ง ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง จะต้องมีเสรีภาพที่จะไปยังศาลยุติธรรมของประเทศอีกฝ่ายหนึ่ง เพื่อเรียกร้องหรือป้องกันสิทธิของตน และจะต้องมีเสรีภาพ เท่าเทียมกันกับคนในบังคับซึ่งเป็นชาวเมืองนั้น และที่บุคคลใน การที่บังคับหรือพลเมืองของชาติที่โปรดให้ ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

ในการที่จะเลือกและใช้ผู้รู้กฎหมายทนายความและผู้แทนสำหรับให้ไปทำการเรียกร้องและป้องกันสิทธิของตนต่อหน้าศาลนั้น ๆ

การที่คนในบังคับของประเทศที่ทำสัญญาใหญ่นี้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง จะเข้าไปทำการเหล่านี้ติดต่อกับศาลยุติธรรมของประเทศอีกฝ่ายหนึ่งนั้น จะต้องไม่ถูกบังคับให้ปฏิบัติตามข้อลักษณะหรือความบังคับอย่างใด ๆ ซึ่งมีได้ ไซ้แก่คนในบังคับซึ่งเป็นชาวเมืองนั้น หรือแก่คนในบังคับหรือพลเมืองของชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

ข้อ ๖

บริษัทจำกัดสินใช้ และบริษัทหุ้นส่วนอย่างอื่น ๆ และสมาคมซึ่งได้ตั้งขึ้นแล้ว หรือซึ่งจะตั้งขึ้นในภายหน้าตามกฎหมายของประเทศที่ทำสัญญาใหญ่นี้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ย่อมได้รับอนุญาตในอาณาเขตและดินแดนของประเทศอีกฝ่ายหนึ่ง ให้ปฏิบัติตามสิทธิของตนได้ และให้ขึ้นศาลเพื่อเป็นโจทหรือจำเลยได้ตามกฎหมายของประเทศอีกฝ่ายหนึ่ง

ในการที่บรรดา องค์คณะหรือบริษัทหรือสมาคม ซึ่งได้ตั้งขึ้นตามกฎหมายของประเทศที่ได้ทำสัญญาใหญ่นี้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง จะเข้าไปทำการเหล่านี้กับศาลยุติธรรมของประเทศอีกฝ่ายหนึ่งนั้น จะต้องไม่ถูกบังคับให้ปฏิบัติตามข้อลักษณะหรือ

ความบังคับอย่างใด ๆ ซึ่งมีได้ ไซ้ แก่องค์คณะหรือบริษัทหรือ
สมาคมแห่งพื้นเมืองนั้น หรือแก่องค์คณะหรือบริษัทหรือ
สมาคมของชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

ข้อ ๗

คนในบังคับของประเทศที่ทำสัญญาใหญ่นี้ ต่างฝ่ายถ้อยที่
ต้องได้รับประโยชน์ ใน อาณาเขตและดินแดนของอีกฝ่ายหนึ่ง
เสมอเหมือนกับคนในบังคับซึ่งเป็นชาวเมืองและทั้งกับคนใน
บังคับหรือพลเมืองของชาติที่โปรดให้ได้รับประโยชน์อย่างยิ่ง
ในการตั้งปวงซึ่งเกี่ยวข้องกับภาษีผ่านด่านภายใน กับการเก็บ
สินค้าไว้ในที่พัก กับการอนุญาตเกื้อกูลการค้าขาย กับการให้
มีความสะดวกต่าง ๆ กับการตรวจและตราสินค้า และการคืน
ภาษีสินค้าอันส่งกลับออกไปนอกเมือง

ข้อ ๘

กรุงญี่ปุ่นนับถือว่า กรุงสยามมีอิสรภาพในการตั้งปวง ซึ่ง
เกี่ยวข้องกับกักตอตราเก็บภาษีสินค้าเข้าออก การคืนภาษีสินค้า
กลับออกไปนอกเมือง และสรรพากรผ่านด่านภายใน และ
ช่วยสาอากรอื่น ๆ ทั้งปวง มีลักษณะเป็นข้อสำคัญว่าจะต้องประ
พฤติให้เป็นผลเสมอเหมือนประเทศอื่น ๆ ในข้อเหล่านี้แล้ว

วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๔๖๗ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๑ หน้า ๒๕๕

ทรงอนุญาตให้กรุงเทพฯเพิ่มอัตราภาษีให้สูงขึ้นกว่าที่ได้กำหนดไว้ ในสัญญาซึ่งมีอยู่ในปัจจุบันนี้ มีลักษณะเป็นข้อสำคัญต่อไปอีกว่าประเทศอื่น ๆ ที่มีสิทธิจะรับผลประโยชน์ตามพิกัดภาษีที่มีอยู่นั้นยอมให้เพิ่มอัตราภาษีเช่นนี้ด้วยดี และไม่เรียกร้องเอาผลประโยชน์หรือสิทธิพิเศษแลกเปลี่ยนอย่างใดด้วย

ข้อ ๗

ในการนำสิ่งของใด ๆ เข้ามาในอาณาเขต และดินแดนของประเทศที่ทำสัญญาใหญ่นี้ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หากว่าสิ่งของนั้น ๆ เกิดขึ้น หรือทำขึ้นในอาณาเขตและดินแดนของอีกฝ่ายหนึ่งแม้ในเวลาเข้ามาจะมาแต่แห่งใดก็ดี ห้ามมิให้เรียกเก็บภาษีศุลกากรอย่างอื่น หรือสูงกว่าที่เรียกเก็บแต่สิ่งของเช่นกัน อันเกิดขึ้นหรือ ทำขึ้นณะต่างประเทศอื่น ๆ แม้ในเวลาเข้ามาจะมาแต่แห่งใดก็ดี

ส่วนศุลกากรหรือภาษีหรือค่าภาระประเภทใด ๆ ก็ดี ที่จะพึงเรียกเก็บในอาณาเขตและดินแดนของประเทศที่ทำสัญญาใหญ่นี้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เนื่องแต่สิ่งของอันนำออกไปยังอาณาเขตและดินแดนของอีกฝ่ายหนึ่ง นั้น ห้ามมิให้เรียกเก็บประการใด ๆ อย่างอื่น หรือสูงกว่าที่ต้องเสียอยู่แล้วในเวลานี้

- หรือจะต้องเสียต๋อไปในภายน้ํา สําหรับสิ่งของเช่นกันอัน
• น้ําออกไปยังตํางประเทศอื่น ๆ นั้น

ข้อ ๓๐

บรรดาสํิงทํิงปวงอันเปนนของทํิงจะน้ําเข้าไปได้โดยชอบด้วย
กฎหมายทํิงมีอยู่ในเวลานี้ หรือในเวลาต๋อไปภายน้ํา ยังทําเรือ
ในอาณาเขตและดินแดนของกรุงสยามโดยเรือสยามหรือเรือ
ของประเทศอื่นนั้น ก็ให้น้ําเข้าไปโดยเรือญี่ปุ่นยังทําเรือเหล่าน
นั้นได้ดํุงกัน โดยไม่ต้องเสียภาษีศุลกากรหรือค้ําการะประการ
ใด ๆ อย่างอื่นหรือสูงกว้ําที่เก็บจากของทํิงน้ําเข้าไปโดยเรือสยาม
หรือเรือของประเทศอื่น และเพื่อเปนนการตอเบแทนซึ่งกัน
และกัน บรรดาสํิงทํิงปวงอันเปนนของทํิงจะน้ําเข้าไปได้โดยชอบ
ด้วยกฎหมายทํิงมีอยู่ในเวลานี้ หรือในเวลาต๋อไปภายน้ํา ยัง
ทําเรือในอาณาเขตและดินแดนของกรุงญี่ปุ่นโดยเรือญี่ปุ่น หรือ
เรือของประเทศอื่นนั้น ก็ให้น้ําเข้าไปโดยเรือสยามยังทําเรือ
เหล่านนั้นได้ดํุงกัน โดยไม่ต้อง เสียภาษีศุลกากรหรือค้ําการะ
ประการใด ๆ อย่างอื่นหรือสูงกว้ําที่เก็บจากของทํิงน้ําเข้าไปโดย
เรือญี่ปุ่นหรือเรือของประเทศอื่น การทํิงล้อยทํิงล้อยตอเบแทน
ซึ่งกันและกันโดยเสมอภาคเช่นนี้ จะต้องเปนนอันใช้ ได้โดย

ไม่เล็กลงกว่าสิ่งของเหล่านี้โดยตรงมาจากถิ่นเดิมของสิ่งของนั้น ๆ
หรือมาจากแห่งอื่น ๆ

โดยนัยอย่างเดียวกันนี้ ในการเกี่ยวข้องกับผู้นำสิ่ง
ของออกไปนอกประเทศ ก็จะต้องปฏิบัติให้เสมอภาคบริบูรณ์
เพื่อว่า ภาษีชั้นใน และภาษีขาออกก็ดี เงินอนุญาตเก็บกูก
การค้ายา และเงินค่าคืนภาษีสินค้าอันส่งกลับออกไปก็ดีที่จะ
ต้องเสียและได้รับในอาณาเขตและดินแดนของประเทศที่ทำ
สัญญาใหญ่นี้ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เนื่องด้วยผู้นำสิ่งของใด ๆ
อันจะพึงจะนำออกไปได้โดยชอบด้วยกฎหมายในเวลาอัน หรือ
ต่อไปภายหน้านั้น จะได้แก่กันให้เสียและให้ได้รับเป็นอัตรา
สม่ำเสมออย่างเดียวกัน ไม่ว่าการที่นำออกไปนั้น จะได้นำ
ออกไปโดยเรือสยามเรือญี่ปุ่น หรือเรือของประเทศอื่น ก็ดี
และไม่ว่าจะนำออกไปสู่ท่าเรือแห่งใด จะเป็นท่าเรือของประเทศ
ที่ทำสัญญาใหญ่นี้ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือจะเป็นท่าเรือของ
ประเทศอื่น ก็ดี

ข้อ ๑๑

ไม่ให้เก็บภาษีค่าระวางเรือ ค่าท่า ค่านำร่อง ค่าประภาคาร
ค่าด่านเมืองกันโรค หรือภาษีที่คล้ายหรือทำนองเดียวกัน ไม่ว่า
ประเภทหรือเรียกชื่ออย่างไร ๆ ซึ่งจะเรียกเก็บในนามหรือเพื่อ

- ประโยชน์ของรัฐบาล หรือข้าราชการ หรือเอกชน หรือองค์
• คณะ หรือสถานใด ๆ ณ ที่ทำเรื่องในอาณาเขตและดินแดนของ
ฝ่ายหนึ่ง จากเรื่องของอีกฝ่ายหนึ่ง ถ้าแม้การที่เก็บนั้นในกรณี
อย่างเดียวกันไม่เรียกเก็บให้เท่าเทียมกัน หรือไม่เรียกเก็บโดย
ลักษณะอย่างเดียวกันจากเรือทั่วไปของชาติพื้นเมืองนั้น หรือ
เรือของประเทศอื่นก็ดี การปฏิบัติให้สม่ำเสมอเช่นนั้น ให้ใช้
ปฏิบัติเป็นการตอบแทนซึ่งกันและกัน แก่เรือแต่ละฝ่ายไม่ว่า
เรือนั้นจะมาถึงจากท่าเรือหรือแห่งใดก็ตาม และไม่ว่าจะออกไป
สู่แห่งใด ก็ดี

ข้อ ๑๓

ในการที่ขังเรือที่เกี่ยวกับเรือเข้า ออก หยุดกับที่ บรรทุก
และขนสินค้าลงเรือขึ้นจากเรือ ที่เมืองท่า ที่ท้องน้ำ ที่อู่ ที่ทอด
สมอ ที่อ่าวกำบังหรือที่ลำน้าของประเทศทั้งสองนี้ จะต้องไม่
ให้สิทธิพิเศษแก่เรือของประเทศอื่นนอกไปจากที่จะได้ให้แก่
เรือของประเทศอีกฝ่ายหนึ่งนั้นเหมือนกัน ความตั้งใจของ
ประเทศที่ทำสัญญาใหญ่นี้ มีอยู่ว่าในกระบวนที่ว่านี้ ตั้งใจจะ
ให้เรือแต่ละฝ่ายได้รับผลปฏิบัติอย่างที่ได้ให้แก่เรือของชาติที่
โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างข้ง

๒
ข้อ ๑๓

การค้าขายตามชายทะเลของประเทศทั้งสองที่ทำสัญญาใหญ่นั้น เป็นอันเว้นเสียจากข้อความในสัญญานั้น และต้องเป็นไปตามกฎหมายและกฎข้อบังคับต่าง ๆ ของกรุงสยาม หรือกรุงญี่ปุ่นตามแต่กรณี แต่เป็นที่เข้าใจกันว่า คนในบังคัมและเรือสยามในอาณาเขตและดินแดนของกรุงญี่ปุ่น และคนในบังคัมและเรือญี่ปุ่นในอาณาเขตและดินแดนของกรุงสยาม จะต้องได้มีสิทธิในการอันนี้เหมือนกันกับที่คนในบังคัมหรือพลเมืองและเรือของประเทศอื่น ๆ ได้รับหรือจะได้รับต่อไปตามกฎหมายและกฎข้อบังคับเหล่านั้น

๒
ข้อ ๑๔

เรือรบหรือเรือค้าขายถ้าใด ๆ ของประเทศที่ทำสัญญาใหญ่นั้น ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งซึ่งถูกพายุหรืออุบัติเหตุทุกภยันตรายอื่น ๆ จำเป็นต้องเข้ากำบังอาศัยในท่าเรือแห่งใดแห่งหนึ่งของประเทศอีกฝ่ายหนึ่งแล้ว ต้องมีเสรีภาพในการที่จะแต่งเรือใหม่ ณ ที่นั้น ในการที่จะหาเสบียงและของใช้ที่จำเป็นทุกอย่าง และในการที่จะออกเรือเดินทะเลต่อไปอีก โดยไม่ต้องใช้ค่าธรรมเนียมอันใดยิ่งกว่าที่เรือของประเทศนั้นจะพึงต้องใช้ แต่อย่างไร ๆ

ก) ถ้าเป็นการที่นายเรือค้าขายมีความจำเป็นจะต้องจำหน่ายสินค้าเสียส่วนหนึ่งเพื่อที่จะได้เงินมาใช้จ่ายแล้ว นายเรือจะต้องอนุวัตตามข้อบังคับ และพิทักษ์ในท้องที่ซึ่งนายเรือได้ไปถึงอยู่นั้นด้วย

ถ้าเรือรบหรือเรือสินค้าลำใดลำหนึ่งของประเทศที่ทำสัญญาไต่สวน ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ติดตันหรืออับปางตามฝั่งทะเลของอีกฝ่ายหนึ่ง เจ้าพนักงานท้องที่ต้องรีบบอกเหตุที่เกิดขึ้นแก่พนักงานกงสุลของประเทศอีกฝ่ายหนึ่งที่อยู่ในตำบลนั้น หรือพนักงานกงสุลที่อยู่ในตำบลที่ใกล้เคียงที่สุด

ถ้าบนหรือเรือที่ติดตันหรืออับปางเช่นนั้นและส่วนใด ๆ ของเรือกับ ทั้งเครื่อง ตกแต่ง ใช้ สร้อยหิ้งปวงสำหรับเรือ และเครื่องเรือทุกอย่าง กับสิ่งของและสินค้าที่ช่วยมาได้จากรือ ทั้งของสิ่งใด ๆ ซึ่งหากได้ทั้งลงทะเลหรือเงินที่ได้จากการขายของนั้น ๆ ถ้าหากได้ขายกับทั้งหนังสือ ที่ค้นพบบนกำปั่นหรือเรือซึ่งได้ติดตันหรืออับปางทั้งปวงเช่นนั้น ต้องส่งคืนให้แก่เจ้าของเรือหรือตัวแทนเจ้าของเรือในเวลาที่เหมาะสมไป

ถ้าเจ้าของเรือหรือตัวแทนเช่นนั้นไม่อยู่นั้นแล้ว สมบัติที่เข้ามาแล้วหรือเงินที่ได้จากการจำหน่ายสมบัตินั้น ๆ และ

หนังสือที่ค้นพบบนเรือนั้น ต้องส่งให้พนักงานกงสุลผู้มีหน้าที่
ของประเทศทำสัญญาใหญ่เป็นผู้เป็นเจ้าของเรือที่อับปางหรือติด
ตื้นนั้น ต่อเมื่อพนักงานกงสุลมาขอเรือจะรับไปภายในเวลาซึ่ง
กำหนดไว้ในกฎหมาย กฎ และข้อบังคับของประเทศที่เรือมา
อับปางหรือติดตื้นอยู่นั้น และพนักงานกงสุลเช่นว่านั้นก็ เจ้า
ของเรือหรือตัวแทนเช่นว่านั้นก็ จะต้องใช้เงินแต่เพียงเป็นค่า
ใช้จ่ายในการเก็บรักษาสมัตินั้น กับทั้งค่าใช้จ่ายในการช่วย
เรือหรือค่าใช้จ่ายในการอื่น ๆ ซึ่งจะพึงต้องใช้เหมือนกันในการ
อับปางของเรือแห่งประเทศนั้นเอง

สิ่งของและสินค้าที่ช่วยมาได้จากการอับปางนั้น ต้องดวน
ไม่เก็บภาษีศุลกากรทุกอย่าง ยกเสียแต่ที่ได้ปรากฏชัดว่าเจ้า
ของเอาของนั้นไปจำหน่ายให้ คนในเมืองใช้สอยจึงจะต้องเสีย
ภาษีตามธรรมเนียม

ในการที่เรือของถนนในบังคับประเทศที่ทำสัญญาใหญ่นี้ ฝ่าย
หนึ่งได้ถูกพายุพัดเข้าไปติดตื้นหรืออับปางอยู่ในอาณาเขตและ
ดินแดนของอีกฝ่ายหนึ่ง ถ้าเจ้าของเรือหรือตัวแทนเจ้าของเรือ
นั้นไม่ได้ยุด ที่นั้นหรืออยู่แต่เรียกร้องให้ ทำเช่นนั้น พนักงาน
กงสุลผู้มีหน้าที่ของประเทศที่ทำสัญญาใหญ่ นี้และซึ่งเป็นเจ้าของ

เล่ม ๕๑ หน้า ๒๖๒ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อนั้นมีอำนาจที่จะเข้าช่วยเป็นธุระว่ากล่าว เพื่อจะให้เข้าช่วย
• เกื้อหนุนแก่คนในบังคับประเทศของตนตามการที่จำเป็น

ข้อ ๑๕

เรือบของประเทศที่ทำสัญญาใหญ่นี้ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะ
เข้าไป, จะพักอยู่, และจะซ่อมเรือในท่าเรือและที่แห่งใด ใน
ประเทศอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งยอมให้เรือบของประเทศอื่น ๆ เข้าไป
ได้นั้นก็ได้ แต่เรือบนั้นจะต้องยอมทำตามข้อบังคับทั้งหลาย
ในที่นั้นและจะได้รับเกียรติยศ และประโยชน์และสิทธิพิเศษ
และความยกเว้นต่าง ๆ เหมือนกันกับที่ให้มีอยู่แล้ว หรือจะได้
ให้มีต่อไปในภายหน้าแก่บรรดาเรือบของประเทศอื่นประเทศใด
ประเทศหนึ่ง

ข้อ ๑๖

ในการที่เกี่ยวกับเบเตนต์ เครื่องหมายการค้าขาย, ยี่ห้อ
การค้าขาย สิทธิในแบบอย่างต่าง ๆ และสิทธิในสำเนาทั้งปวงนั้น
คนในบังคับของประเทศที่ทำสัญญาใหญ่นี้ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเมื่อ
ได้กระทำการตามแบบพิธีซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมายแล้ว จะ
ต้องได้รับความคุ้มครอง บัองกัน ในอาณาเขตและดินแดนของ
อีกฝ่ายหนึ่งเสมอเหมือนกับคนในบังคับซึ่งเป็นชาวเมืองหรือคน

วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๓ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๑ หน้า ๒๖๓

ในบังคับหรือพลเมืองของชาติซึ่งโปรดให้ได้รับประโยชน์ใหญ่
ยิ่งในกรณีนั้น ๆ

ข้อ ๑๗

ประเทศที่ทำสัญญาใหญ่นี้ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะตั้งกงสุลเย
เนอราล กงสุล วยากงสุล แลพนักงานหรือผู้แทนกงสุลอื่น ๆ
ให้ไปอยู่ณเมืองและเมืองทำในอาณาเขตและดินแดนของประ
เทศอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งได้ยอมให้พนักงานอย่างเดียวกันของประเทศ
อื่น ๆ ไปตั้งอยู่นั้นก็ได้

แต่อย่างไรก็ดี พนักงานและผู้แทนกงสุลเช่นว่านี้จะต้องไม่
เข้าทำการตามตำแหน่งจนกว่าจะได้รับความเห็นชอบและอนุมัติ
ของรัฐบาลซึ่งตนไปประจำอยู่ด้วยนั้น

พนักงานและผู้แทนกงสุลเช่นว่านี้ จะต้องมิสิทธิทำการได้
เต็มตามอำนาจ และมีเกียรติยศและสิทธิพิเศษและได้รับ
ความยกเว้นและพ้นจากภาระทุกอย่าง ซึ่งให้มีอยู่แล้วหรือจะ
ได้ให้มีต่อไปในภายหน้าแก่พนักงานกงสุลทั้งหลายของชาติซึ่ง
โปรดให้ได้รับประโยชน์อย่างยิ่ง

ข้อ ๑๘

ถ้าคนในบังคับคนใดของประเทศที่ทำสัญญาใหญ่นี้ ฝ่าย
ใดถึงแก่ความตายลงในอาณาเขตหรือดินแดนของประเทศอีก

ฝ่ายหนึ่ง โดยไม่มีผู้ใดในประเทศที่ถึงแก่ความตายนั้นปรากฏ
ทราบกันว่าเป็นทายาท หรือเป็นผู้จัดการพินัยกรรม ซึ่งผู้ตาย
ได้แต่งตั้งไว้แล้ว เจ้าพนักงานท้องถิ่นผู้มีหน้าที่จะต้องแจ้งความ
แก่พนักงานกงสุลแห่งประเทศของผู้ที่ถึงแก่ความตาย ซึ่งอยู่
ไกลเคียงที่สุดให้ทราบโดยพลัน เพื่อจะได้รับแจ้งความที่จะ
ต้องแจ้งให้ แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบโดยทันที

ถ้ามีคนในบังคับคนใดของประเทศที่ทำสัญญาใหญ่ขึ้น ฝ่าย
ใดถึงแก่ความตายลงในอาณาเขตหรือดินแดนของประเทศอีก
ฝ่ายหนึ่ง โดยไม่มีผู้ใดคนที่ ถึงแก่ความตายนั้น มีสิทธิตาม
กฎหมายของบ้านเมืองของผู้ที่ถึงแก่ความตายที่จะเข้ารับรักษาและ
จัดการทรัพย์สินมรดก ฉะนั้นให้เจ้าพนักงานกงสุลอันมีหน้าที่แห่ง
ประเทศของผู้ที่ถึงแก่ความตายนั้น เมื่อได้ปฏิบัติถูกต้องตาม
แบบพิธีการที่จำเป็นทุกอย่างแล้ว มีอำนาจเข้าพิทักษ์และจัด
การทรัพย์สินมรดกนั้น ตามวิธีการและความซัดคั้นซึ่งกฎหมาย
ของบ้านเมืองที่มีทรัพย์สินมรดกของผู้ที่ถึงแก่ความตายตกอยู่นั้น
บัญญัติไว้

ข้อความข้างบนนี้ให้ เป็นอันใช้ได้เหมือนกันในกรณีเมื่อมี
คนในบังคับคนใดของประเทศที่ทำสัญญาใหญ่ขึ้นฝ่ายใดได้ถึง
แก่ความตายลงภายในอาณาเขตและ ดินแดนของประเทศอีก

ฝ่ายหนึ่ง แต่มีทรัพย์สินมรดกอยู่ภายในอาณาเขตและดินแดน
นั้นโดยมิได้มีผู้ใดในนั้นมี สิทธิที่จะเข้ารักษาและ จัด การทรัพย์สิน
มรดกนั้น

อนึ่งเป็นที่เข้าใจกันว่า ในสรรพการที่เกี่ยวแก่การจัดการ
ทรัพย์สินมรดกของผู้ที่ได้ถึงแก่ความตาย บรรดาสิทธิทั่วไป,
สิทธิพิเศษ, ประโยชน์ที่โปรดให้ความผ่อนปรนอย่างใด ๆ ซึ่ง
ประเทศที่ได้ทำสัญญาใหญ่นี้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ให้ไว้แล้วหรือ
จะได้ให้ต่อไป แต่เจ้าพนักงานกงสุลของต่างประเทศใด ๆ นั้น
จะต้องได้แก่เจ้าพนักงานกงสุลของประเทศที่ทำสัญญาใหญ่นี้
ฝ่ายหนึ่งดูกันโดยทันที และไม่มีเงื่อนไขแต่อย่างหนึ่งอย่างใด

ข้อ ๑๗

ตั้งแต่วันที่ได้แลกเปลี่ยนหนังสือสัตยาบันกันแล้ว นับไป
อีก ๗ วัน หนังสือสัญญานี้จะต้องใช้แทนหนังสือสัญญาลง
วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๑๘๘๘ แลโปรดคลลงวัน ๆ เดียว
กันต่อท้ายสัญญานั้น กับ ทั้งความตกลงและความยินยอมกันทั้ง
ปวงอันเนื่องจากหนังสือสัญญานั้น ทั้งนี้ที่ได้ตกลงกันทำไว้
หรือที่มีอยู่ในระหว่างประเทศที่ได้ ทำ สัญญาใหญ่ นี้ ทั้งสองฝ่าย
และตั้งแต่วันเดียวกันกับที่กล่าวแล้วนั้นไป หนังสือสัญญา,
โปรดคล, แลความตกลง และความยินยอมทั้งหลายที่วันนั้น
เป็นอันเลิก ไม่เป็นเครื่องผูกพันแก่กันอีกต่อไป

ข้อ ๒๐

หนังสือสัญญาต้องเป็นอันเริ่มใช้กันได้ในวันที่เจ็ดต่อจากวันที่ได้แลกเปลี่ยนหนังสือสัตยาบันนั้นไป และต้องให้ได้มีกำหนดสิบปีนับตั้งแต่วันที่เริ่มใช้นั้นไป

ถ้าประเทศที่ทำสัญญาใหญ่นี้ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่แจ้งความตั้งใจที่จะเลิก สัญญานี้ ล่วงหน้าสิบสองเดือน ก่อนวันสิ้นกำหนดสิบปีที่กล่าวมาแล้วนั้น สัญญานี้จะเป็นอย่างใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะสิ้นกำหนดปีหนึ่งนับตั้งแต่วันที่ประเทศซึ่งทำสัญญาใหญ่นี้ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะได้บอกเลิกสัญญา

แต่เป็นอันเข้าใจกันอย่างชัดเจน ว่าการที่บอกเลิกสัญญาเช่นนี้นั้นจะไม่นำมาซึ่งผลอันทำให้หนังสือสัญญาหรือโปรโตคอล หรือความตกลง หรือความยินยอม อย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งกล่าวมาในข้อ ๑๘ ข้างบนนี้แล้วนั้น กลับมีอายุขึ้นอีกได้

ข้อ ๒๑

หนังสือสัญญานี้จะต้องทำสัตยาบันต่อกัน และจะต้องแลกเปลี่ยนหนังสือสัตยาบันกันที่กรุงเทพฯ หรือกรุงโตเกียว แห่งใดแห่งหนึ่ง โดยเร็วที่จะกระทำได้

ในการที่จะทำให้เป็นหลักฐานมั่นคง ผู้มีอำนาจเต็มทั้งสองฝ่าย ได้ลงชื่อและประทับตราหนังสือสัญญานี้ไว้เป็นสำคัญ

วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๔๖๗ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๑ หน้า ๒๖๗

หนังสือสัญญาที่ได้ทำไว้เป็นสองฉบับข้อความต้องกันเป็นภาษาอังกฤษ ณกรุงเทพฯ เมื่อวันที่สิบของเดือนที่สิบสองแห่ง พระพุทธศักราชสองพันสี่ร้อยหกสิบหก ตรงกับวันที่สิบของเดือนที่สามแห่งปีที่สิบสามของรัชกาล ตะอิโซ และตรงกับวันที่สิบเดือนมีนาคม คริสต์ศักราช พันเก้าร้อยยี่สิบสี่.

(ประทับตราและลงพระนาม) ไตรทศประพันธ์
(ประทับตราและลงชื่อ) ซี. ยาคา

ข้อความต่อท้ายสัญญา

ไปร โทคด ว่าด้วยอำนาจศาลสำหรับใช้แก่คนญี่ปุ่น
และคนอื่น ๆ ที่สมควรอยู่ในบังคับญี่ปุ่น ในกรุงเทพฯ

ในขณะที่จะลงชื่อกันวันนี้ ในหนังสือสัญญาใหม่ว่าด้วยการค้าขาย และการเดินเรือในระหว่างกรุงสยามกับกรุงญี่ปุ่นนั้น ผู้มีอำนาจเต็มของทั้งสองประเทศที่ทำสัญญาใหญ่ขึ้นได้ตกลงกันดังต่อไปนี้

ข้อ ๑

วิชัยอำนาจ ศาลซึ่งได้ตั้งไว้ในกรุงสยาม แต่ก่อน มาจน บัดนี้ สำหรับใช้ต่อคนในบังคับญี่ปุ่นกับทั้งสิทธิพิเศษและความยกเว้น